

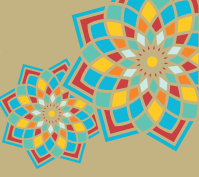
DİN ÖĞRETİMİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

5. SINIF

AÇIK UÇLU ÇALIŞMA SORULARI

1.
ÜNİTE

SORULAR

1. Burak, kek yapan annesinin un, şeker ve kabartma tozunu küçük bir mutfak tartısında gramı gramına ölçtüğünü görür. Annesi, “Eğer kabartma tozunu bir kaşık fazla koyarsak kekimiz istediğimiz kıvamda olmaz, eksik koyarsak hiç kabarmaz. Her şeyin tam ve kusursuz bir ölçüsü olmalı.” der.

Kek fırında pişerken Burak pencerenin kenarına oturur. O sırada radyodaki programda bir uzman şu bilgileri vermektedir: “Sevgili dinleyiciler, dünyamızı saran atmosfer tabakası öylesine kusursuz bir ölçüyle yaratılmıştır ki eğer bu tabaka biraz daha ince olsaydı uzaydan gelen göktaşları yeryüzüne çarpabilir ve Güneş’in zararlı ışınları hayatı yok ederdi. Biraz daha kalın olsaydı bu kez de sera etkisiyle ısıyı hapseder ve Dünya yaşanmaz derecede sıcak olurdu. Her şey canlıların yaşaması için en hassas dengede ayarlanmıştır.”

- a) Burak’ın öğrendiği ölçü ve denge örneklerini belirleyerek, bunların insan için önemini yazınız.

.....

.....

.....

- b) Metindeki örneklerden hareketle, evrendeki düzen ve ölçünün Yaratıcısı hakkında neler söylenebilir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

2. Elif, dedesiyle toprağa elma tohumlarını ekerken dedesi ona: “Şu küçücük, kupkuru ve cansız gibi duran kahverengi çekirdeğin içinde; dalları, yaprakları ve meyveleriyle koca bir ağacın şifresi saklıdır.” der. İlerleyen günlerde Elif, bahçedeki ağaçlar çiçekler açtığında arıların ortaya çıktığını ve çiçekten çiçeğe konduklarını görür. Dedesi, “Eğer arılar çiçeklerin meyveye dönüşmesine yardımcı olmasaydı dallarda elmalar oluşmayabilirdi.” diye açıklar.

Başka bir gün ise hava çok sıcak olduğunda, yakındaki gölün su seviyesinin azaldığını fark eder. Ancak birkaç gün sonra gökyüzünde biriken bulutlardan yağın yağmurla göl eski seviyesine döner. Bu olayları gözlemleyen Elif günlüğüne şu notu yazar: “Bir çekirdekten ağacın çıkması, arıların çiçeklere yardımı ve suyun gökyüzü ile yeryüzü arasındaki o yolculuğu...”

- a) Doğadaki canlı ve cansız varlıklar arasındaki uyumu metinden örneklerle açıklayınız.

.....

.....

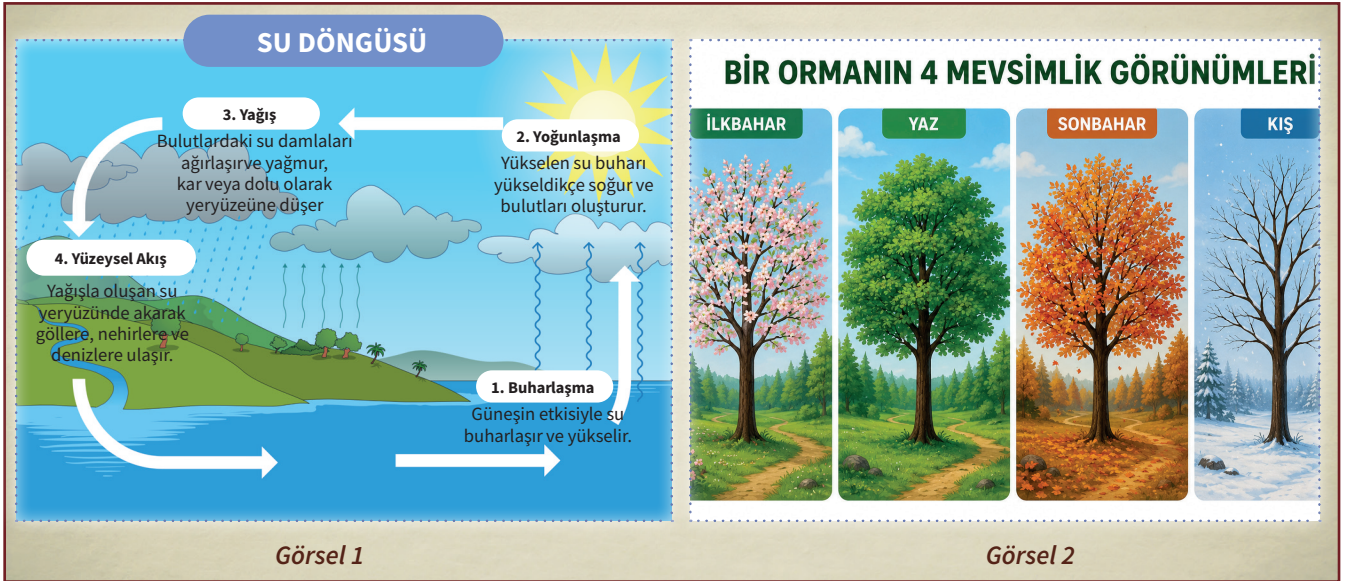
.....

b) Metinde anlatılan olayları inceleyerek doğadaki işleyişe ilişkin iki farklı döngüyü belirleyiniz ve bunların nasıl gerçekleştiğini açıklayınız.

c) Metinden hareketle evren ve varlıklar arasındaki ilişkiye yönelik nasıl bir genel sonuca ulaşabilirsiniz? Açıklayınız.

3. Aşağıda, bir bilim dergisinde Dünya'daki doğal düzeni ve işleyişi gösteren görseller yer almaktadır.

Bilim insanları, bu olayları incelerken doğadaki hiçbir sürecin tek başına gerçekleşmediğini; canlılar, çevre ve doğal süreçler arasında karşılıklı ilişkiler bulunduğunu ortaya koymaktadır.

a) Görselleri inceleyerek doğadaki olaylara ilişkin gözlemlerinizi yazınız.

b) Görselleri inceleyerek doğadaki işleyişe ilişkin döngüleri belirleyip açıklayınız.

.....

.....

.....

c) Görsellerden hareketle doğadaki olaylar arasındaki ilişkiye yönelik nasıl bir çıkarımda bulunabilirsiniz? Açıklayınız.

.....

.....

.....

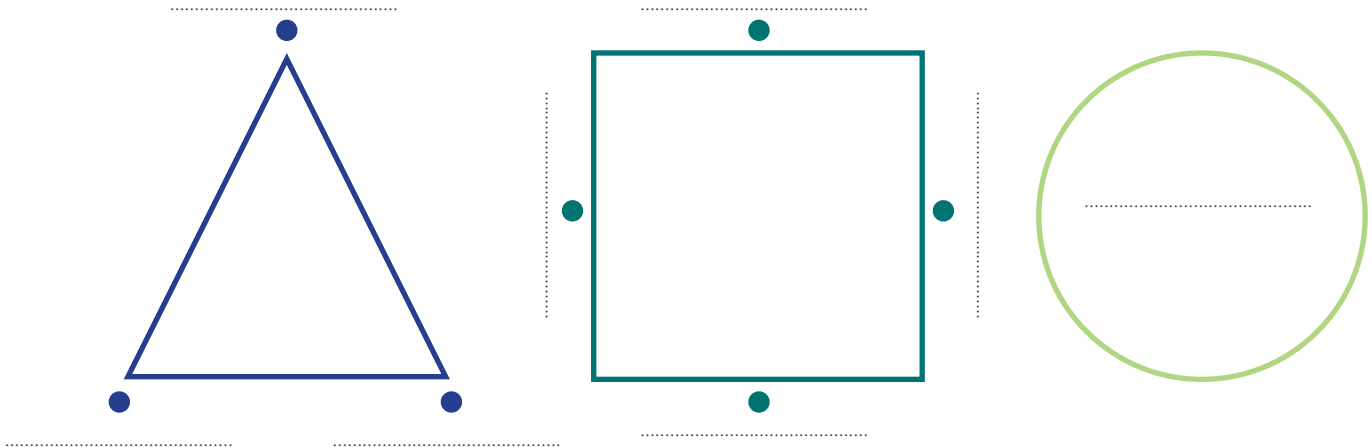
4. Sonbahar geldiğinde sararan yapraklar bir rüzgârla dalından koparak yere düşer. Yere düşen bu yapraklar, topraktaki bakteriler tarafından parçalanıp çürütülür ve ağaçlar için besin maddelerine dönüşür. Ağaçlar bu besin maddelerini kökleriyle emer ve ilkbaharda uyanarak yeniden yeşil yapraklar, renkli çiçekler ve lezzetli meyveler verir. Bu çiçekleri, renk ve kokularından bulan arılar ziyaret eder. Arılar, bu çiçeklerden topladıkları özleri (çiçek özleri) işleyerek bal üretirler. Böylece doğada dalından düşen bir yaprak, belirli süreçlerden geçerek başka bir canlının yaşam kaynağı olan bala dönüşür. Evrendeki bu eşsiz düzen, ardındaki görünmeyen düzenleyiciyi düşündürür.

Bu metindeki “dalından düşen bir yapraktan soframıza gelen bala uzanan” süreçle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayarak cevaplarınızı verilen geometrik şekillerdeki uygun yerlere yazınız.

a) Üçgenin kenarlarına: Örüntünün oluşma sürecine katkı sağlayan canlıları yazınız.

b) Karenin kenarlarına: Örüntüyü oluşturan olayların gerçekleşme sırasını kısaca yazınız.

c) Çemberin içine: Bu örüntüden çıkarabileceğiniz temel sonucu bir cümle ile yazınız.

5. Zeynep, çevresindeki olayları dikkatle gözlemlemeyi seven bir çocuktur. Sonbaharda, evlerinin yakınında yaşayan kırlangıçların ortadan kaybolduğunu fark etti. Merak edip araştırdığında bu kuşların sonbaharda sıcak bölgelere göç ettiğini, ilkbaharda ise geri döndüklerini öğrendi. Zeynep'in dikkatini çeken bir başka olay da Ay'ın gökyüzündeki değişimi idi. Belirli aralıklarla yaptığı gözlemlerde Ay'ın görünümünün hilalden dolunaya doğru değiştiğini, ardından yeniden küçüldüğünü fark etti. Bu öğrendikleri, Zeynep'e evrenin işleyişinde ince bir plan olduğunu düşündürdü.

Altı çizili cümlede anlatılmak istenen düşünceleri metinden örnekler vererek açıklayınız.

.....

.....

.....

6. Erdem, hafta sonu antika saat tamircisi olan dedesinin dükkânına gider. Dedesi, masanın üzerine dağılmış küçücük çarkları, yayları ve vidaları büyüteçle dikkatlice birleştirerek eski bir cep saatini tamir etmektedir. Dedesi Erdem'e: "Bak evlat, bu küçücük çarklardan sadece bir tanesini eksik taksam veya bir dişliyi yanlış yerleştirsem bu saat çalışmaz. Saatin tıkr tıkr işlemesi için her bir parçanın kendi görevini yerine getirmesi ve diğerleriyle uyum içinde olması gerekir." der. Erdem, saatin düzenli "tik-tak" sesini dinlerken fen bilimleri dersinde öğrendiği insan vücudunu düşünür. Kalp, akciğer, mide ve damarların da bu saatin çarkları gibi uyum içinde çalıştığını hatırlar. İçinden: "Bu küçücük saat bile çalışabilmek için bu kadar ince bir hesaba, ustalığa ve plana ihtiyaç duyarken insan vücudundaki bu organlar ve sistemler nasıl böylesine kusursuz işlemeye devam ediyor?" diye geçirir.

a) Parçadan hareketle, varlıklardaki düzen ve bu düzenin Yaratıcısı hakkında aklınıza gelen iki soru yazınız.

.....

.....

.....

b) Erdem'in saatte gözlemlediği uyumdan hareketle, doğada veya çevrenizde gördüğünüz düzene iki örnek yazınız.

.....

.....

.....

c) Parçadan hareketle, Allah'ın (cc) varlığı ve birliği hakkında nasıl bir sonuca ulaşırsınız? Açıklayınız.

.....

.....

.....

7. Mehmet ve babası balkonda otururken aniden şiddetli bir rüzgâr çıktı ve gökyüzü bulutlarla kaplandı. Ardından bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı. Mehmet bu doğa olayını hayranlıkla izlerken babası gökyüzünü göstererek, “Görüyor musun oğlum? Şu gördüğümüz manzara Yüce Allah’ın büyüklüğünün bir göstergesidir.” dedi. Yağmur dindikten sonra birlikte bahçeye çıktılar. Toprak yağmur suyuyla ıslanmış, yaprakların üzerinde damlacıklar birikmişti. Mehmet etrafına bakıp hayranlıkla, “Baba, yağmurdan sonra her yer ne kadar da güzelleşti.” dedi. Babası bunun üzerine şöyle dedi: “Bak oğlum, yağmuru böylesine güçlü bir şekilde yağdıran Allah (cc), aynı zamanda canlılara ihtiyaç duydukları nimeti ulaştırıyor.”

a) Bu metinde Allah’ın (cc) öne çıkan iki güzel ismini belirleyiniz. Cevabınızı metinden örneklerle destekleyerek yazınız.

.....

.....

.....

b) Metinde Allah’ın (cc) güzel isimlerinin birbiriyle nasıl ilişkilendirildiğini açıklayınız.

.....

.....

.....

8. Aşağıda Yüce Allah’ın bazı güzel isim ve sıfatları verilmiştir.

Aşağıdaki soruları verilen Allah’ın (cc) güzel isim ve sıfatlarını kullanarak cevaplayınız. Cevaplarınızı ilgili boşluklara yazınız. (Bir kavram birden fazla sorunun cevabı olabilir.)

a) Allah’ın (cc) kâinattaki her şeyi benzersiz bir ölçüyle yaratmaya, yönetmeye ve her şeye her an sınırsızca hükmetmeye yeten sonsuz gücünü ifade eden güzel isimler

.....

b) Allah’ın (cc) bütün varlıklara karşılıksız nimet vermesini ifade eden güzel isimler

.....

c) Allah'ın (cc) sessizce yapılan duaları işitmesini ve kalplerdeki niyetleri bilmesini ifade eden güzel isimler

.....

d) Allah'ın (cc) varlıkların gizli ve açık hâllerinden, söyledikleri ve yaptıklarından haberdar olmasını ifade eden güzel isimler

.....

e) Güzel işlere başlanırken okunan Besmele'de yan yana yer alan, Allah'ın (cc) sonsuz şefkat ve merhametini ifade eden güzel isimler

.....

9. Öğretmen sınıfta öğrencilerine: “Çocuklar, aşağıdaki kartlarda Allah'ın (cc) güzel isimlerinin ipuçları gizli. Bakalım bu mesajları okuyup Yüce Allah'ın hangi isimlerinden bahsedildiğini kimler keşfedecek?” der.

Kartlarda yazan bilgiler:

1. Kart : “...Şüphesiz Allah'ın her şeye gücü yeter.” (Bakara suresi 109. ayet)

2. Kart : “...Şüphesiz Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” (Bakara suresi 181. ayet)

3. Kart : “...Yeryüzündekilere merhamet edin ki, Allah da (cc) size merhamet etsin.” (Hadisişerif)

a) Kartlarda yer alan hadis ve ayetlerde işaret edilen Allah'ın (cc) güzel isimlerini belirleyerek ilgili kartlara yazınız.

1. Kartta

.....

2. Kartta

.....

3. Kartta

.....

b) Zor durumda olan bir arkadaşınız için, kartlarda yer alan Allah'ın (cc) güzel isimlerinden en az ikisinin anlamını kullanarak kısa bir dua yazınız.

.....

.....

.....

10. Salih, bir süredir sulamayı unuttuğu çiçeğinin yapraklarının solduğunu görünce çok üzülür ve çiçeğini hemen sular. Bir süre sonra çiçeğin yapraklarının yeniden canlandığını görür. Bu durumu gören annesi: “Bak Salih, bitkilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları suyu bir hayat kaynağı olarak yaratan Allah’tır (cc). O, küçücük bir çiçeğin bile yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan düzeni var etmiştir.” der. Salih, kimsenin bilmediği, görmediği ve duymadığı doğadaki binlerce canlıya su aracılığıyla yeniden can veren Allah’a (cc) şükreder.

a) Metinden hareketle Semi, Âlim ve Basir isimlerinin anlamlarına işaret eden ifadeleri belirleyiniz. Bu ifadeleri ilgili isimlerle eşleştiriniz.

.....

.....

.....

.....

b) Metinden hareketle Semi, Âlim ve Basir isimleri arasındaki ilişkiyi doğadaki yaşamın devamı açısından açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

11. Azra kütüphanede Hz. Peygamber’in hayatını okurken şu tarihî olayla karşılaşır:

Mekke Dönemi’nde İslam’a inanmayan bazı kimseler, Hz. Peygamber’in İslam’a davetini engellemek ve onu zor durumda bırakmak amacıyla Yüce Allah’ın soyunun nereden geldiğini sormuşlardır. Hz. Peygamber ise onlara sabırla yaklaşmış ve bu sorulara doğrudan Allah’ın (cc) vahyettiği İhlas suresinin şu ayetlerini okuyarak cevap vermiştir: “De ki: O, Allah’tır, tektir. Allah Samed’dır. (Hiçbir şeye muhtaç olmayandır.) O, doğurmamış ve doğmamıştır. O’nun hiçbir dengi (eşi, benzeri) yoktur.”

a) İhlas suresindeki altı çizili ifadeler, insanın günlük hayatındaki tutum ve davranışlarını nasıl etkileyebilir? İki örnek vererek açıklayınız.

.....

.....

.....

b) Metinde geçen ayetlerden hareketle Allah’ın (cc) hangi özelliklerinin vurgulandığını belirleyerek yazınız.

.....

.....

.....

12.

- Allâhüssamed
- küfüven ehad
- Lem yelid
- Kul hüvallahü ehad
- ve lem yûled
- Ve lem yeküllehû

Yukarıda İhlas suresinin okunuşuna ait kelime grupları karışık olarak verilmiştir. Sureyi doğru sıraya koyarak ilgili boşluğa yazınız.

Okunuşu:

Bismillâhirrahmânirrahîm

1.
2.
3.
4.

13. İhlas suresinin anlamında yer alan ifadeleri işaretleyiniz. İşaretlediğiniz kutuların numaralarını sırasıyla yazınız.

- ☐ [1] “O, Rahman ve Rahîm’dir.”
- ☐ [2] “O, doğurmamış ve doğmamıştır.”
- ☐ [3] “Yalnızca sana kulluk eder ve yalnızca senden yardım dileriz.”
- ☐ [4] “De ki: O, Allah’tır, tektir.”
- ☐ [5] “Bizleri doğru yola ilet.”
- ☐ [6] “O’nun hiçbir dengi (eşi, benzeri) yoktur.”
- ☐ [7] “Allah Samed’dir. (Hiçbir şeye muhtaç olmayandır.)”

İhlas Suresinin Ayet Sırasına Göre Kutucuk Numaraları:

--	--	--	--

14. Aşağıdaki kavramlardan İhlas suresinin ana mesajını yansıtanları seçiniz. Seçtiğiniz kavramlarla surenin anlamını özetleyiniz.

Tevhit Adalet Samed Allah (cc) Ahret	Özetiniz:
---	--

15. Selim, hafta sonu ailesiyle yapacakları kahvaltı için dışarı çıkar. Önce fırıncıdan sıcak ekmek, ardından manavdan taze sebzeler alır. Eve dönerken, rahatsızlanan komşuları için mahalleye bir ambulansın geldiğini görür. Eve döndüğünde bu durumu düşünerek ablasına şöyle der: “Abla, yaşamak için birbirimize ne kadar çok ihtiyacımız var, değil mi? Karnımızı doyurmak için fırıncıya ve manava, hastalandığımızda ise doktora ihtiyaç duyarız.”

Ablası şöyle cevap verir: “Çok haklısın Selim. İnsan toplumsal bir varlıktır; eksikliklerini gidermek ve yaşamını sürdürmek için daima başkalarına ihtiyaç duyar. Ancak evreni yaratan Allah (cc) için durum böyle değildir.” der ve İhlas suresinin şu ayetlerini okur: “De ki: O, Allah’tır, bir tektir. Allah Samed’dir (Her şey O’na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir). O, doğurmamış ve doğmamıştır. O’nun hiçbir dengi ve benzeri yoktur.”

a) Metinden hareketle Allah’ın (cc) Samed isminin sizde uyandırdığı duyguyu günlük hayatınızdan bir örnekle açıklayınız.

b) Parçadan hareketle, İhlas suresinin vermek istediği temel mesajı iki cümle ile yazınız.

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme	KB2.16.1.Tümevarımsal Akıl Yürütme
2	DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme	KB2.16.1.Tümevarımsal Akıl Yürütme
3	DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme	KB2.16.1.Tümevarımsal Akıl Yürütme
4	DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme	KB2.16.1.Tümevarımsal Akıl Yürütme
5	DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme	KB2.16.1.Tümevarımsal Akıl Yürütme
6	DKAB.5.1.2. Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (cc) varlığı ve birliğini müşahade edebilme	DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)
7	DKAB.5.1.3. Allah'ın (cc) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme	DAB3. Tahkik (DAB3.2. Dinî Kavramları Bağlamına Uygun Kullanma)
8	DKAB.5.1.3. Allah'ın (cc) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme	DAB3. Tahkik (DAB3.2. Dinî Kavramları Bağlamına Uygun Kullanma)
9	DKAB.5.1.3. Allah'ın (cc) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme	DAB3. Tahkik (DAB3.2. Dinî Kavramları Bağlamına Uygun Kullanma)
10	DKAB.5.1.3. Allah'ın (cc) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme	DAB3. Tahkik (DAB3.2. Dinî Kavramları Bağlamına Uygun Kullanma)
11	DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
12	DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
13	DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
14	DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
15	DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama

DEĞERLENDİRME

Soru 1 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinde geçen iki farklı ölçü ve denge örneğini doğru tespit etmesi; bu örneklerin insan hayatı için önemini açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Günlük Hayattan Örnek: Annesinin kek yaparken un, şeker ve kabartma tozunu mutfak tartısıyla gram gram ölçmesi

Doğadan/Evrenden Örnek: Dünyamızı saran atmosfer tabakasının canlıların yaşaması için ne çok ince ne de çok kalın olacak şekilde tam ölçüyle yaratılması

Mutfaktaki ölçü kekin güzel pişmesini ve kıvamında olmasını sağlar. Günlük hayatımızda özenli ve ölçülü olmak işlerimizin düzgün yapılması için önemlidir. Atmosferdeki ölçü ise doğrudan insanların ve tüm canlıların yaşamasını sağlar. Atmosfer sayesinde gök taşları Dünyamıza çarpmaz, Güneş'in zararlı ışınları bize zarar veremez.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin kek yapımı ve atmosfer örneğinden hareketle evrendeki düzenin kendi kendine veya tesadüfen oluşamayacağını belirtmesi; bu düzeni ve ölçüyü kuran Yüce Allah'ın her şeyi bir ölçüye göre yaratan tek Yaratıcı olduğunu ifade etmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Küçük bir kek bile kendiliğinden veya tesadüfen doğru ölçülerde bir araya gelemezken; koskoca atmosferin ve Dünya'daki hassas dengelerin kendiliğinden oluşması imkânsızdır. Evrendeki bu kusursuz uyum ve denge her şeyi bir plan ve ölçüye göre yaratan Allah'ın (cc) varlığını gösterir.

Soru 2 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinde geçen canlı varlıklar ile cansız varlıklar arasındaki uyumu ve yardımlaşmayı metindeki örnekler üzerinden açıklaması beklenir. Çekirdeğin toprak ve suyla buluşup ağaca dönüşmesi, arıların çiçeklerle etkileşime girip meyve oluşumunu sağlaması ve suyun göl ile bulutlar arasındaki döngünün cansız doğa ile canlıların yaşamını nasıl desteklediğini ifade etmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Metne göre doğadaki canlı ve cansız varlıklar arasında bir düzen ve uyum vardır. Küçük bir çekirdeğin toprak ve suyla buluşarak filizlenmesi ve zamanla ağaca dönüşmesi bu uyumun örneklerinden biridir. Arıların çiçekten çiçeğe konması, çiçeklerin meyve oluşturmaya katkı sağlar. Göldeki suyun buharlaşması, bulutların oluşması ve suyun yağmur olarak yeniden yeryüzüne ulaşması ise bitkilerin ve diğer canlıların su ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunur. Bu örnekler, doğadaki canlı ve cansız varlıkların birbirleriyle ilişkili bir düzen içinde olduğunu gösterir.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinde anlatılan doğa olaylarından hareketle iki farklı örüntüyü doğru tespit etmesi ve bu örüntülerin doğada aşama aşama nasıl gerçekleştiğini metne dayanarak açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Metindeki ilk örüntü bitkinin büyüme döngüsüdür: Tohum toprağa girer, ağaç olur, çiçek açar, çiçekler arılar yardımıyla meyveye dönüşür. İkinci örüntü ise su döngüsüdür: Sıcaklık artınca gölün suyu buharlaşır, gökyüzünde bulut olur, sonra yağmur olarak yeryüzüne yağar ve gölü tekrar doldurur. Bu olaylar kendiliğinden değil, her zaman belirli bir sırayla ve düzenle gerçekleşir.

c) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metindeki gözlem ve örneklerden hareketle evrendeki varlık ve olayların rastgele gerçekleşmediği; aralarında belirli bir düzen, denge, ölçü ve uyum bulunduğu genel sonucuna ulaşması beklenir.

Örnek Cevap:

Evrendeki hiçbir şey tesadüfen veya başıboş yaratılmamıştır; canlı ve cansız bütün varlıklar birbiriyle yardımlaşarak büyük bir uyum ve denge içinde yaşar. Tohumun büyümesi, arıların çiçeklere konması ve yağmurun yağması gibi tüm olaylar, doğada her şeyin birbirine bağlı mükemmel bir ölçü ve düzen içinde çalıştığını gösterir. Bu kusursuz düzen de bize her şeyi bir ölçü ve planla yaratan tek bir Yaratıcı olduğunu kanıtlar.

Soru 3 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin görsellerde yer alan somut olayları açıkça ifade etmesi beklenir. Su döngüsündeki hâl değişimlerini ve bir ormanda dört mevsim değişim yaşandığını eksiksiz tanımlamalıdır.

Örnek Cevap:

Birinci görselde suyun denizlerden buharlaşarak gökyüzünde bulutlara yükseldiğini, ardından yoğunlaşarak yağmur/kar şeklinde tekrar yeryüzüne döndüğünü ve su döngüsünün gerçekleştiğini gözlemliyorum. İkinci görselde ise aynı ormanlık alanın ilkbaharda yeşerdiğini, yazın olgunlaştığını, sonbaharda yapraklarını dö-küp sarardığını ve kışın karla kaplandığını, yani dört mevsim boyunca geçirdiği değişimleri gözlemliyorum.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin bu olayların rastgele değil; periyodik, tekrarlayan, belirli bir sıra ve düzen içinde (döngüsel) gerçekleştiğini fark etmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Doğada hiç aksamayan ve kendisini sürekli tekrarlayan döngüsel bir örüntü vardır:

Su Döngüsü Örüntüsü: Buharlaşma → Bulut Oluşumu → Yağış → Yeryüzü Sularına Katılma → Yeniden Buharlaşma

Mevsimsel Örüntü: İlkbahar → Yaz → Sonbahar → Kış sıralamasının hiç bozulmadan her yıl aynı düzenle birbirini takip etmesi

c) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin görsellerdeki olayların birbirleriyle ilişkili ve düzenli biçimde gerçekleştiğini ifade etmesi beklenir. Görsellerdeki düzen ve süreklilikten hareketle doğada belirli bir düzen ve işleyiş bulunduğu sonucuna ulaşır.

Örnek Cevap:

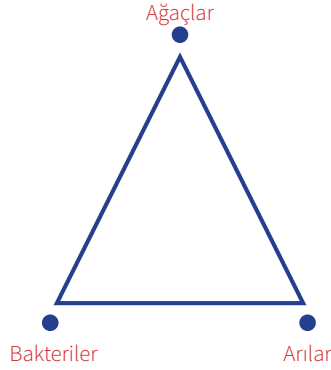
Görsellerden hareketle; doğadaki hiçbir olayın bağımsız ve rastgele olmadığını, hepsinin birbiriyle ilişki içinde olduğunu çıkarabilirim. Örneğin; su döngüsü olmasaydı ormandaki ağaçlar ve canlılar yaşayamazdı; mevsimsel sıcaklık değişimleri olmasaydı suyun buharlaşması ve yağış düzeni bozulurdu. Bu durum, evrende tesadüfe yer olmadığını, her şeyin bir ölçü ve düzen çerçevesinde birbiriyle uyumlu olarak gerçekleştiğini gösterir.

Soru 4 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin örüntüye katkı sağlayan canlıları (bakteriler, ağaçlar, arılar) üçgenin kenarlarına eksiksiz yazması beklenir.

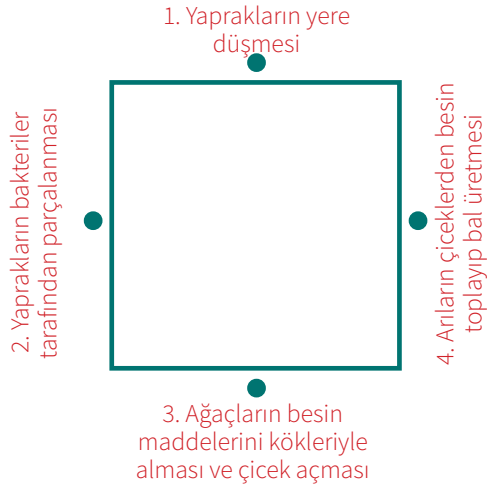
Örnek Cevap:

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin doğadaki örüntüyü oluşturan olayları oluş sırasına göre (yaprakların düşmesi → bakterilerin yaprakları çürüterek toprağa besin kazandırması → ağaçların bu besinle çiçek açması → arıların bal üretmesi) mantıksal ve kronolojik bir akışla karenin kenarlarına yazması beklenir.

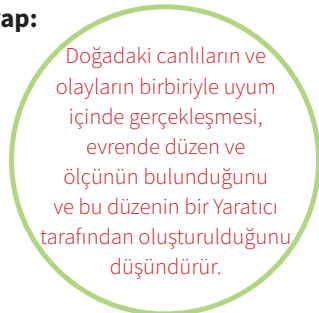
Örnek Cevap:

c) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metindeki canlılar arası uyum ve doğa döngüsünden hareketle; evrende tesadüfe yer olmayan mükemmel bir düzen ve ölçünün bulunduğunu, bu düzenin bir Yaratıcı tarafından bilinçli bir şekilde tasarlandığını ifade eden temel sonucu çemberin içine yazması beklenir.

Örnek Cevap:

Soru 5 Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metindeki örnekleri (kırlangıçların göçü ve Ay'ın evreleri) kullanarak evrende planlı bir düzen bulunduğunu açıklaması ve bu düzenin bir Yaratıcı'ya işaret ettiğini ifade etmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Altı çizili cümlede, gökyüzündeki olayların belirli bir düzen ve uyum içinde gerçekleştiği ve bu düzenin ardında bir planın bulunduğu anlatılmaktadır. Kırlangıçların mevsimlere göre göç edip geri dönmesi ve Ay'ın belirli bir sırayla şekil değiştirmesi, bu düzenin bilinçli bir planın sonucu olduğunu düşündürür. Bu durum, evrendeki düzeni planlayan ve oluşturan bir Yaratıcı'nın varlığına işaret eder.

Soru 6 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin saat ve insan vücudu benzetmesinden hareketle düzen, ölçü ve uyum ile Yaratıcı arasındaki ilişkiyi sorgulayan iki farklı ve anlamlı soru yazması beklenir.

Örnek Cevap:

İnsan vücudundaki organlar nasıl bu kadar uyum içerisinde çalışıyor?

Saatin parçaları gibi insan vücudundaki organların da uyum içinde çalışmasını sağlayan kimdir?

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin parçadaki saat çarkları arasındaki uyumdan hareketle doğada veya yakın çevresinde gözlemlediği iki farklı düzen ve uyum örneği vermesi beklenir.

Örnek Cevap:

- Vücudumuzdaki organların birbirine bağlı ve kusursuz işleyişi (kalp atışı, nefes alma)
- Dünya'nın hem kendi hem de Güneş etrafında dönerek gece-gündüzü ve mevsimleri oluşturması
- Gökyüzündeki güneş ve ayın belirli bir yörüngede, şaşmaz bir hesaplara hareket etmesi
- Bir ağaç yaprağındaki damarların her noktaya su taşıyacak şekilde tıpkı haritadaki yollar gibi planlı düzenlenmesi vb.

c) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin parçadaki saat ustası benzetmesinden hareketle, bir saatin belirli bir düzen ve plan içinde çalışması ile insan vücudu ve evrendeki düzen arasında ilişki kurması beklenir.

Örnek Cevap:

Basit bir cep saati bile ustası ve planı olmadan çalışmıyorsa, kalbimizden damarlarımıza kadar insan vücudunun ve doğanın tıkr tıkr işlemesi tesadüfen olamaz. Bu durum bize her şeyi tam bir ölçü ve uyumla yaratan tek bir Yaratıcı olduğunu gösterir. O Yaratıcı da Yüce Allah'tır.

Soru 7 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinde öne çıkan Kadir ve Rahman isimlerini doğru tespit edip metinden örneklerle açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Metinde Allah'ın (cc) ön plana çıkan iki güzel ismi Kadir ve Rahmandır.

- Kadir: Allah'ın (cc) her şeye gücünün yetmesini ifade eder. Metinden örnek: Şiddetli rüzgârın çıkması, gökyüzünün bulutlarla kaplanması ve yağmurun güçlü bir şekilde yağması
- Rahman: Allah'ın (cc) bütün varlıklara karşı merhametli olmasını ve onlara nimet vermesini ifade eder. Metinden örnek: Yağmurun canlıların ihtiyaç duyduğu nimeti ulaştırması ve onlara hayat vermesi

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin Allah'ın (cc) kudretiyle (Kadir) yağdırdığı yağmurun O'nun merhametiyle (Rahman) canlılara nimete dönüştüğünü belirterek bu iki isim arasındaki ilişkiyi açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Metinde Allah'ın (cc) Kadir ve Rahman isimleri arasında bir ilişki kurulmuştur. Allah'ın (cc) kudretiyle meydana gelen yağmur, rahmetiyle canlıların ihtiyaçlarını karşılayan bir nimete dönüşmektedir. Böylece Allah'ın (cc) sonsuz gücü ile canlılara yönelik rahmeti birlikte vurgulanmıştır.

Soru 8 Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin Allah'ın (cc) güzel isimlerini anlamlarıyla doğru eşleştirmesi beklenir. Bu doğrultuda sonsuz gücü ifade eden Kadir, varlıklara karşılıksız nimet vermeyi ve besmeledeki merhameti ifade eden Rahman ve Rahîm, duaları işitmeyi ve niyetleri bilmeyi ifade eden Semi ve Âlim ile gizli ve açık her şeyden haberdar olmayı ifade eden Semi, Basir ve Âlim isimlerinin ilgili boşluklara eksiksiz yazılması gerekmektedir.

Örnek Cevap:

- Kadir
- Rahman ve Rahîm
- Semi ve Âlim
- Semi, Basir ve Âlim
- Rahman ve Rahîm

Soru 9 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin kartlarda verilen ayet ve hadisteki anlam ipuçlarından hareketle Allah'ın (cc) güzel isimlerini doğru belirlemesi beklenir.

Örnek Cevap:

1. Kartta: Kadir (Sonsuz güç ve kudret sahibi olan)
2. Kartta: Semi (Her şeyi işiten) ve Âlim (Her şeyi bilen)
3. Kartta: Rahman / Rahîm (Sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan)

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin zor durumda olan bir arkadaşına yönelik kısa ve anlamlı bir dua yazması, duada kartlarda yer alan Allah'ın (cc) güzel isimlerinden en az ikisinin anlamını doğru şekilde kullanması beklenir.

Örnek Cevap:

Allah'ım! (cc) Sen sonsuz merhamet sahibi olan Rahman'sın; şu an zor durumda olan, sıkıntı çeken arkadaşımın gönlünü rahatlat ve ona merhametinle muamele eyle. Ey kalplerimizden geçenleri bilen Âlim Allah'ım (cc) arkadaşımın üzüntüsünü sen biliyorsun. Ey her şeye gücü yeten Kadir Allah'ım (cc) onun bu zorluğunu kolaylaştır ve dualarımızı işit.

Soru 10 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metindeki “kimsenin bilmediği, görmediği ve duymadığı” ifadelerini belirleyerek bunları sırasıyla Allah'ın (cc) Âlim, Basir ve Semi isimleriyle doğru şekilde eşleştirmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Âlim: Metindeki “kimsenin bilmediği” ifadesi Allah'ın (cc) her şeyi bilmesiyle ilişkilidir ve Âlim ismiyle eşleşir.

Basir: Metindeki “görmediği” ifadesi Allah'ın (cc) her şeyi görmesiyle ilişkilidir ve Basir ismiyle eşleşir.

Semi: Metindeki “duymadığı” ifadesi Allah'ın (cc) her şeyi işitmesi/duyması ile ilişkilidir ve Semi ismiyle eşleşir.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin Allah'ın (cc) Âlim, Basir ve Semi isimleri arasındaki ilişkiyi canlıların durum ve ihtiyaçları üzerinden açıklaması beklenir. Allah'ın (cc) bütün canlıların ihtiyaçlarını bildiğini (Âlim), onları her durumda gördüğünü (Basir) ve bütün sesleri işittiğini (Semi) belirterek bu isimleri metindeki olaylarla ilişkilendirmesi gereklidir.

Örnek Cevap:

Doğada insanların görmediği ve bilmediği yerlerde yaşayan pek çok canlı vardır. Yüce Allah, Âlim ismiyle bütün canlıların durumlarını ve ihtiyaçlarını bilir, Basir ismiyle onları her durumda görür, Semi ismiyle de bütün sesleri işitir. Bu isimler, Allah'ın (cc) hiçbir canlının durumundan habersiz olmadığını gösterir. Allah'ın (cc) yarattığı su sayesinde canlılar ihtiyaçlarını karşılar ve yaşamlarını sürdürür. Böylece doğadaki yaşamın belirli bir düzen ve uyum içinde devam ettiği görülür.

Soru 11 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin, İhlas suresindeki “tektir”, “Samed’dir” ifadelerinin insanın günlük hayatındaki tutum ve davranışlarına etkisini iki farklı örnek üzerinden doğru biçimde açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Allah’ın (cc) tek olduğuna inanmak, yalnızca Allah’a (cc) kulluk etmemi ve O’ndan başkasına ibadet etmemi sağlar. Yaptığım ibadetleri insanların görmesi için değil, Allah’ın (cc) rızasını kazanmak için yapmaya dikkat ederim. Allah’ın (cc) Samed olduğunu bilmek ise her konuda asıl olarak Allah’a (cc) güvenmem ve ihtiyaçlarım olduğunda O’na dua etmem gerektiğini hatırlatır. Örneğin başarılı olmak için derslerime çalışırken Allah’tan (cc) yardım dilerim. Bir sınavda zorlandığımda hemen ümitsizliğe kapılmam, çalışmaya devam eder ve Allah’a (cc) güvenirim. Zor bir durumla karşılaştığımda da şikâyet etmek yerine Allah’tan (cc) yardım isteyerek çözüm bulmaya çalışırım.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinden hareketle Allah’ın (cc) bir ve tek olduğunu, hiçbir şeye muhtaç olmadığını, doğmadığını ve doğurmadığını, hiçbir eşinin veya benzerinin bulunmadığını doğru biçimde belirlemesi beklenir.

Örnek Cevap:

İhlas Suresinde Vurgulanan Allah’ın (cc) Özellikleri:

1. Tek ve Bir Olması (Tevhid / Ahad): Yüce Allah tektir; O’nun yanında başka bir ilah veya ortak yoktur.
2. Hiçbir Şeye Muhtaç Olmaması (Samed): Allah (cc) hiçbir şeye, hiçbir kimseye muhtaç değildir; aksine evrendeki tüm varlıklar var olmak ve yaşamak için O’na muhtaçtır.
3. Doğmamış ve Doğurmamış Olması: Allah (cc) insani özelliklerden uzaktır; O’nun babası, çocuğu, soyu veya nesli yoktur.
4. Eşsiz ve Benzersiz Olması: Yüce Allah’ın yaratılmış hiçbir varlıkta dengi, benzeri veya ortağı bulunmaz.

Soru 12 Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin karışık olarak verilen İhlas suresinin okunuşunu doğru sıraya koyarak eksiksiz yazması beklenir.

Örnek Cevap:

Bismillâhırrahmânırrahîm

1. Kûl hüvallâhü eḥad
2. Allâhüssamed
3. Lem yelid ve lem yûled
4. Ve lem yekülleḥû küfüven eḥad

Soru 13

Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin verilen ifadeler arasından İhlas suresinin anlamına ait olanları tespit ederek ayet sırasına göre (4, 7, 2, 6) doğru sırayla yazması beklenir. .

Örnek Cevap:

- ☐ [1] “O, Rahman ve Rahîm’dir.”
- ☒ [2] “O, doğurmamış ve doğmamıştır.”
- ☐ [3] “Yalnızca sana kulluk eder ve yalnızca senden yardım dileriz.”
- ☒ [4] “De ki: O, Allah’tır, tektir.”
- ☐ [5] “Bizleri doğru yola ilet.”
- ☒ [6] “O’nun hiçbir dengi (eşi, benzeri) yoktur.”
- ☒ [7] “Allah Samed’dir. (Hiçbir şeye muhtaç olmayandır.)”

İhlas Suresinin Ayet Sırasına Göre Kutucuk Numaraları:

4	7	2	6
---	---	---	---

Soru 14

Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin İhlas suresiyle ilişkili Tevhit, Samed ve Allah (cc) kavramlarını doğru seçmesi ve bu kavramları kullanarak Allah’ın (cc) bir ve tek olduğunu, hiçbir şeye muhtaç olmadığını ve denginin bulunmadığını belirten özeti yazması beklenir.

Örnek Cevap:

İlişkili kavramlar: Tevhit, Samed, Allah (cc)

Surenin özeti: İhlas suresi, Yüce Allah’ın bir ve tek olduğunu, doğmadığını ve doğurmadığını ve hiçbir varlığın O’na denk olamayacağını bildirerek tevhit inancını ortaya koyar. Allah’ın (cc) hiçbir şeye muhtaç olmadığını, bütün varlıkların O’na muhtaç olduğunu Samed ismiyle açıklar.

Soru 15**a) Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin Samed isminin anlamından hareketle bu ismin kendisinde uyandırdığı bir duyguyu belirtmesi ve bu duyguyu günlük hayatından Allah'a (cc) ihtiyaç duyma veya O'na yönelme ile ilgili uygun bir örnekle açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Allah'ın (cc) hiçbir şeye muhtaç olmadığını ama benim ve tüm evrenin her an O'na muhtaç olduğunu bilmek (Samed), zor zamanlarımda bana büyük bir güven ve iç huzuru verir. En çaresiz anımda bile asla yalnız ve kimsesiz olmadığımı hissedirim. Örneğin; ailemden biri hastalandığında, doktorlar ve ilaçlar gibi insani yardımlara başvursam da asıl şifayı ve yardımı verecek olanın Allah (cc) olduğunu bilirim. Elimden gelen her şeyi yaptıktan sonra sadece O'na güvenip dua ederek kalbimi rahatlatırım.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin İhlas suresinin temel mesajını; Allah'ın (cc) birliği, Samed oluşu, doğurmaması ve doğmaması, hiçbir denginin bulunmaması anlamlarını koruyarak iki cümleyle özetlemesi beklenir.

Örnek Cevap:

İhlas suresi, Yüce Allah'ın bir ve tek olduğunu, O'nun doğurmadığını, doğmadığını ve hiçbir denginin veya benzerinin bulunmadığını ifade eder.

Evrendeki tüm varlıklar yaşamlarını sürdürebilmek için Allah'a (cc) muhtaç iken, Allah (cc) hiçbir şeye ve hiç kimseye muhtaç değildir.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Öğretim Programları ve Materyalleri Daire Başkanlığı

MEBİ

EBA

MEB Beşevler Kampüsü F Blok Yenimahalle/ANKARA
Telefon: 0.312 413 37 41 / 0.312 413 39 57